

نقش پارک های علم و فناوری در سازمان یابی فضایی سیستم های شهری در ایران

پگاه ایزدی*، عاطفه احمدی²

1- دانشجوی دکتری جغرافیا برنامه ریزی شهری، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان pegahizadi.iz@gmail.com

2- دانشجوی دکتری جغرافیا برنامه ریزی روستایی، دانشگاه خوارزمی، تهران atefeh.ahmadi78@yahoo.com

M

چکیده

هدف از این تحقیق بررسی نقش پارک های علم و فناوری در سازمان یابی نظام شهری ایران می باشد. سوال این است که آیا این پارک ها می توانند منجر به تغییر نظام های شهری ایران به صورت شبکه ای گردند و از میزان نخست شهری در این نظام بکاهند. این مقاله تحقیقی نظری - کاربردی است و داده های تحقیق با روش اسنادی جمع آوری شده است. نتایج نشان می دهد این پارک ها زمینه ایجاد ارتباط بین شهرها از طریق جریان اطلاعات و دانش را فراهم نموده و می توانند منجر به ایجاد رویکرد شبکه ای در نظام شهری ایران گردد. به علاوه پارک های علم و فناوری با ایجاد فرصت های شغلی و به دنبال آن امکانات، خدمات و زیرساخت های مرتبط توسعه شهر نشینی را به همراه می آورند؛ لذا استقرار این مراکز رشد در شهرهای در رتبه دوم و سوم می تواند منجر به تغییر نظام شهری ایران به نفع این گروه از شهرها گردد .

کلید واژه ها: سیستم های شهری، پارک علم و فناوری، سازمان یابی فضایی، خوشه دانش

1- مقدمه

پیشرفت علم و فناوری به عنوان ابزاری نوین امکان دسترسی بهتری به مکانها میدهد و می تواند نقش مرکزیت را فروکاهد و حتی حذف کند. بر این اساس، دیگر نیازی به تاکید بر ساختار سلسله مراتبی سکونتگاهها نیست؛ زیرا به جای آن، سطوح مختلف کارکردهای شهری می توانند در هر جایی در سطوح متفاوت طبقات شهری، مکان گزینی کنند. کارکردهای شهری، دیگر بر مبنای الگوی سلسله مراتبی آشیان گیری که به طور معمول، در نظریه مکان مرکزی به وجود می آید ، سازماندهی نمی شود؛ بلکه کارکردهای شهری تمایل دارند بر اساس "اصول مکملی" با همدیگر رابطه برقرار کنند. اما اساساً الگوهای ارتباطی و جریانات میان شهرها که خالق پویایی و تولید کننده سازمان فضایی سیستم شهری هستند، کدامند؟ و چگونه این جریانات در مکانسیم تعامل مؤثر واقع شده و تحول در سیستم شهری ایجاد می کنند؟ کاماگنی(1994) یک شبکه شهر را به عنوان نظامی از روابط افقی - و نه سلسله مراتبی - در میان مراکز تخصصی شده تعریف می کند . این منطقه شهری جدید فاقد کانون شهری مسلط و مرزهای قابل تعریف است . این شبکه شهر، به خاطر انعطاف پذیری کارآمدتر است و به لحاظ جغرافیایی(مکانی) نسبت به نظام سلسله مراتبی انقیاد کمتری دارد . به این ترتیب، تصور شهرهای شبکه ای، مخصوصاً برای ایران-که نخست شهری شدید منطقه پایتختی تاکنون خود را بر کل کشور به شدت و برای سالهای طولانی تحمیل کرده است - چشم انداز جدیدی را در بررسیهای نظام شهری میگذشاید(سلیمانی و همکاران،